

Informe de Conjuntura

Barcelona, juny de 2016

Foment
del Treball Nacional

Via Laietana, 32 · 08003 Barcelona
T. 934 841 200 · F. 934 841 230
foment@foment.com · www.foment.com

Més informació:
Salvador Guillermo (sguillermo@foment.com)
Karina Azar (kazar@foment.com)
Departament d'Economia

TAULA DE CONTINGUT

RESUM EXECUTIU.....	3
ENTORN INTERNACIONAL	5
INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA 2015	10
DEMANDA I ACTIVITAT	13
SEQÜELES DE LA CRISI PER A LA CLASSE MITJANA I L'EMPRESA MITJANA.....	17
MERCAT DE TREBALL	20
PREUS I FINANÇAMENT.....	23
SECTOR PÚBLIC.....	26
PROGRAMA D'ESTABILITAT 2016-2019 I RECOMANACIONS DE LA COMISSIÓ EUROPEA	29
SECTOR EXTERIOR.....	30
COMERÇ INTERREGIONAL DE CATALUNYA.....	34

RESUM EXECUTIU

- L'evolució d'economia durant els primers mesos de 2016 ha continuat la tendència favorable de 2015, beneficiant-se encara dels efectes positius d'una política monetària expansiva, una política fiscal menys restrictiva i d'una contenció dels preus de les matèries primeres.
- Però el context econòmic actual ha caracteritzat per una major incertesa, que s'ha reflectit en augments de la volatilitat dels mercats financers internacionals, així com en successives caigudes dels preus de les matèries primeres. Per això, moltes economies, o bé han mantingut una política monetària acomodaticia, o bé han postergat el calendari de pujades de tipus.
- Cal esmentar, que l'entorn internacional més complex ha estat en part digerit pels mercats, i tal com s'assenyalés en l'informe anterior, la major volatilitat no seria anunci d'una crisi, però sí posa de manifest la fragilitat que qualsevol succés desestabilitzador pugui suposar davant la confiança dels agents.
- Certs elements de risc de l'escenari internacional es mantenen, com la possibilitat de el "Brexit", la desacceleració a la Xina i la crisi travessada per algunes economies emergents (Brasil o Rússia), l'evolució dels preus del petroli, el ritme d'expansió de les economies avançades, els conflictes geopolítics o la normalització de la política monetària dels EUA. En l'àmbit domèstic encara hi ha cert risc polític –que amb la conformació d'un govern podrà dissipar-se– associat a la continuïtat de les reformes i la consolidació del dèficit amb un elevat endeutament públic.
- És important destacar que, en aquest context, la inversió estrangera va créixer a bon ritme a Espanya i amb major intensitat a Catalunya, la qual cosa reflecteix la confiança dels agents internacionals cap a l'economia domèstica.
- A Espanya i Catalunya, els senyals de desacceleració que mostraven alguns indicadors, sobretot de confiança i sentiment econòmic, no s'han traslladat de moment directament al sector real, ja que l'evolució del PIB i de l'ocupació en el primer trimestre ha estat molt positiva, així com la seva contribució al creixement del consum i la demanda interna.
- El mercat de treball s'ha mostrat especialment dinàmic, amb creixement de l'ocupació similar al del PIB, tant en dades d'afiliació com d'EPA (més de 570.000 nous llocs de treball nets a Espanya i més de 100.000 a Catalunya).

- No obstant això, la suavització del ritme de creixement de l'economia entorn del 3% aquest any (encara que encara elevat en termes relatius), sí s'està manifestant en alguns indicadors de curta freqüència del primer i segon trimestre que han registrat certa desacceleració.
- Els preus continuen en terreny negatiu per la influència –que s'espera temporal– dels baixos preus del cru, atès que la inflació subjacent és positiva, per la qual cosa probablement s'observi una reversió del signe de la variació de l'IPC a finals d'any.
- L'augment del dèficit públic de 2015 ha resultat superior al previst i al pactat amb Brussel·les, per la qual cosa s'ha establert un nou termini per a la consecució del dèficit menor al 3%, que seria per 2017, en lloc d'aquest any com inicialment fos plantejat. Aquesta proposta serà analitzada pel Consell Europeu en el mes de juny. En el cas de Catalunya, també es va produir un desviament respecte a l'objectiu, malgrat que el dèficit de l'any passat va incloure partides extraordinàries.
- A més, destacar que continua la millora del saldo corrent amb l'exterior, per l'activitat turística i la menor factura energètica. No obstant això, en el primer trimestre les exportacions espanyoles i catalanes es van alentir notablement, encara que les exportacions de les principals economies es van reduir amb més força. En aquest sentit, el percentatge de vendes a la resta d'Espanya des de Catalunya ha anat perdent pes en detriment de les vendes a l'estranger al llarg de les dues últimes dècades.
- Finalment, esmentar que malgrat la recuperació econòmica, encara hi ha importants seqüeles de la crisi que fa falta abordar. En aquest sentit, s'ha produït una destrucció significativa de l'empresa mitjana i la classe mitjana, que constitueixen un important motor del creixement econòmic i, per tant, juguen un paper vital en l'impuls de la productivitat de l'economia i en el manteniment del ritme de creixement. Per consolidar la fase actual de creixement del PIB serà llavors fonamental centrar-se, essencialment, en la creació de més ocupació i així reconstituir el teixit empresarial i social perdut durant la crisi.

ENTORN INTERNACIONAL

En els primers mesos de l'any, el context internacional s'ha presentat amb major incertesa, la qual cosa s'ha vist reflectit en un increment de la volatilitat als mercats financers i ulteriors caigudes en els preus de les matèries primeres. Recentment, el sentiment econòmic s'ha asserenat a la llum dels intents per aconseguir acords en la producció de petroli o de les dades positives des de la Xina, els EUA, el Japó i algunes economies europees, així com de l'actitud prudencial i ajustada al cicle de les autoritats monetàries. Les principals economies avançades han mostrat un dinamisme dispar, alhora que les economies emergents en el seu conjunt continuen travessant una etapa de alentiment. Tot això, ha determinat unes previsions econòmiques lleugerament revisades a la baixa a causa dels majors riscos negatius associats a l'economia global en el curt i mig termini.

No obstant això, l'economia a Europa ha crescut a ritmes superiors als previstos i als registrats en l'últim trimestre de l'any passat. Així, en el primer trimestre de 2016, l'augment del PIB, en termes inter trimestrals, tant de la zona euro com de la Unió Europea ha estat de 0,5% (1,5% i 1,7% en termes interanuals, respectivament).

Cal assenyalar, que l'economia alemanya ha accelerat substancialment el seu ritme d'expansió en el primer trimestre, en avançar un 0,7% intertrimestral, quatre desenes per sobre de l'augment del trimestre anterior. La principal contribució al creixement de PIB va continuar originant-se des del costat de la demanda domèstica, amb pujades del consum privat i públic, i també de la inversió. El sector exterior, per la seva banda, va tenir una contribució negativa al creixement de l'economia alemanya, ja que les importacions van augmentar amb més intensitat que les exportacions.

L'economia francesa, per la seva banda, també va créixer a bon ritme en el primer trimestre –un 0,5%– recolzada principalment pel consum de les llars, que va repuntar després d'una lleugera reducció en el trimestre anterior. Així mateix la inversió va continuar creixent, per la qual cosa la contribució de la demanda domèstica al creixement del PIB total es va incrementar. En tant, les exportacions van registrar una moderada contracció alhora que el creixement de les importacions es va alentir.

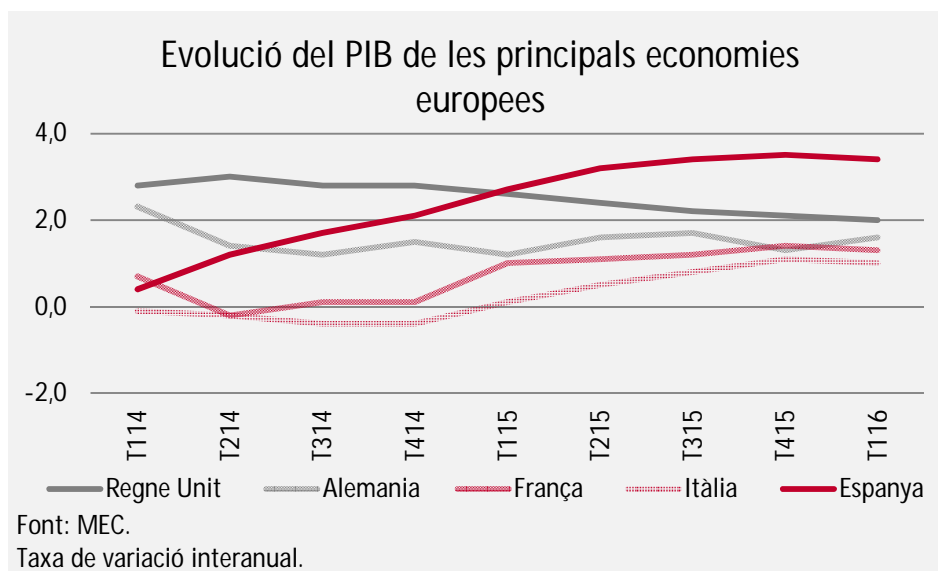
El PIB d'Itàlia va continuar avançant moderadament, amb un increment de 0,3%, una desena superior a l'augment del quart trimestre de l'any passat. Pel costat de la demanda, es va produir un creixement del consum i de la inversió d'igual magnitud, mentre que les exportacions i les importacions van descendir.

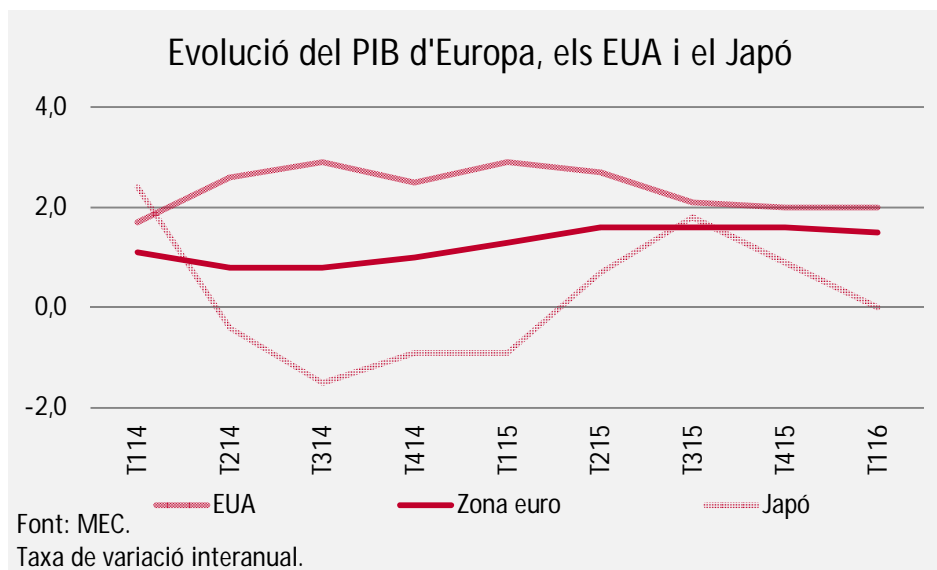
En canvi, l'economia del Regne Unit va moderar una desena la seva senda d'expansió respecte al trimestre anterior, en augmentar un 0,4% intertrimestral. Des de la perspectiva de la demanda, va continuar l'increment del consum de les llars i la despesa pública, i a més va repuntar la inversió. Per la seva banda, es va ampliar el dèficit comercial a causa d'una reducció de les exportacions i un creixement de les importacions.

Quant a l'evolució d'altres economies avançades, als EUA, es va observar un nou creixement del PIB, amb un augment de 2,0% interanual; en línia amb igual dada del trimestre anterior (encara que per sota de la mitjana de 2015 que va anar de 2,4%). L'activitat econòmica del primer trimestre als EUA

es va beneficiar de les contribucions positives de la despesa en consum privat, de la inversió residencial i de la despesa dels governs locals, així com de la caiguda de les importacions. Cal esmentar, que la Fed en la seva reunió d'abril, i en vista de l'actual conjuntura econòmica, va decidir mantenir els tipus d'interès (sense canvis des de desembre de 2015). S'esperen dues pujades de tipus aquest any, que probablement es produeixin a l'estiu i a la tardor.

D'altra banda, l'economia japonesa, va créixer un 0,4%, sorprenent positivament d'acord amb les expectatives del mercat. La demanda domèstica va augmentar, amb un increment del consum públic superior al consum privat, però amb un fort descens de la inversió. Per la seva banda les exportacions van créixer, mentre que les importacions van descendir, per la qual cosa l'aportació del sector exterior va resultar positiva. Cal recordar que el Banc de Japó, en la seva reunió d'abril, va decidir mantenir el tipus d'interès negatiu en -0,1% per als comptes de les entitats financeres en aquesta institució, així com el seu programa de compra d'actius mitjançant el qual s'amplia la base monetària en 80.000 milions de iens a l'any. Aquesta mesura no va ser anticipada pel mercat ja que s'esperava que l'autoritat monetària nipona intensifiqués la seva política d'estímuls donada la recent apreciació del ien en un context de major incertesa a nivell global.

Pel que a les economies emergents, cal destacar, que la Xina va créixer un 6,7% interanual en el primer trimestre de l'any, la qual cosa implica un augment similar al registrat en el trimestre anterior (6,8%). Aquesta xifra s'emmarca dins del rang objectiu de creixement establert pel govern pel 2016 de 6,5%-7,0%, i respon a la política monetària acomodaticia engegada des de finals de 2014.

A Brasil, la deterioració de la situació domèstica sumat al context internacional advers continua afectant l'evolució del PIB, que es va reduir un 5,4% interanual en el primer trimestre, fonamentalment per la forta reducció de la inversió.

7

Les últimes projeccions econòmiques realitzades pels organismes internacionals es caracteritzen per assenyalar importants riscos a la baixa que propicien un entorn de major incertesa que, al seu torn, podria obstaculitzar l'actual recuperació econòmica.

L'FMI, en vista d'aquestes circumstàncies en la qual els resultats menys favorables es presenten més probables, ha rebaixat les seves previsions de creixement mundial: 3,2% en 2016 i 3,5% en 2017.

Els principals riscos per a les previsions a curt termini elaborades per l'FMI giren entorn diversos elements, a saber: les sortides de capitals des dels països emergents amb una possible deterioració de l'estabilitat financera de les seves economies, les ramificacions de la transició econòmica a la Xina, les creixents pressions als països dependents de les exportacions de petroli, els efectes d'una restricció en les condicions d'accés als mercats financers internacionals i possibles episodis d'alta volatilitat i major aversió al risc, una recessió més perllongada en certes economies emergents, els conflictes geopolítics i la possibilitat de el "Brexit".

Amb una perspectiva de més llarg termini, els majors riscos provenen de l'eventualitat d'un període d'estancament econòmic més perllongat, amb nivells d'inflació excessivament baixos en les economies avançades, així com d'un creixement potencial mundial menor a l'esperat.

D'acord a l'FMI, la política monetària ha de continuar sent acomodaticia, però no pot suportar en exclusiva el maneig dels riscos actuals, sinó que és necessari que un altre tipus de polítiques favorables al cicle, i des d'altres àmbits, siguin engegades, com la inversió en infraestructures i en R+D o les reformes estructurals als mercats de productes i serveis.

Quant a les previsions de la Comissió Europea, en el seu informe de primavera, s'assenyala que l'economia europea continuarà creixent, però no s'espera un repunt en la pauta de creixement. Un element característic entorn de les previsions és el major risc a la baixa malgrat estar en la fase ascendent del cicle. Segons la Comissió, eliminar la incertesa podria millorar les perspectives en relació a la inversió, ja que ha estat el consum privat el principal motor de la recuperació fins al moment.

També apunta la Comissió al rol fonamental que ha de tenir la política econòmica en aquest context de creixement moderat amb major incertesa. Per impulsar el creixement potencial de l'economia serà necessari adoptar una estratègia basada en tres pilars: la política monetària, la política fiscal i les reformes estructurals.

En l'últim any, l'economia europea s'ha beneficiat d'un context molt favorable en termes de preus del petroli, evolució de l'euro, política monetària i fins i tot fiscal en alguns països. No obstant això, recentment, l'efecte positiu d'aquests factors s'ha vist mitigat per l'alentiment de les economies emergents i el creixement moderat d'algunes de les principals economies avançades. Per tant, les projeccions per al creixement del PIB global s'han deteriorat en els últims mesos.

Els riscos negatius són significatius segons la Comissió, i destaca, entre els externs, la pèrdua de dinamisme de les economies emergents com la Xina i les seves repercussions a escala global, la incertesa associada a les tensions geopolítiques i els moviments imprevisibles en els preus del cru o als mercats financers en general. En clau interna, els principals riscos provenen del ritme d'implementació de les reformes estructurals i de la incertesa relacionada amb el referèndum en el Regne Unit sobre la seva possible sortida de la Unió Europea.

Per la seva banda, l'OCDE, en la seva recent publicació de juny, sosté que l'economia global es troba atrapada en un parany de baix creixement, ja que el PIB augmenta a baix ritme en les economies avançades i retrocedeix en diverses economies emergents. Això es reflecteix en la feblesa del comerç mundial i en la lenta recuperació de la inversió.

En la mateixa línia que altres organismes internacionals, l'OCDE manté que la política monetària per si sola no ajudarà a l'economia a sortir d'aquest parany de baix creixement, per la qual cosa en un context de baixos tipus d'interès la política fiscal –a través de la inversió pública– pot contribuir al creixement econòmic. A més, serà necessari implementar reformes estructurals per potenciar la productivitat, els salaris i l'equitat.

PREVISIONS DE CREIXEMENT DEL PIB							
Taxa de variació anual	2015	FMI		Comissió Europea		OCDE	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
Economia mundial	3,1	3,2	3,5	3,1	3,4	3,0	3,3
Zona euro	1,7	1,5	1,6	1,6	1,8	1,6	1,7
EUA	2,4	2,2	2,5	2,3	2,2	1,8	2,2
Japó	0,5	0,5	-0,1	0,8	0,4	0,7	0,4
Alemanya	1,7	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7
França	1,2	1,1	1,3	1,3	1,7	1,4	1,5
Itàlia	0,8	1,0	1,1	1,1	1,3	1,0	1,4
Espanya	3,2	2,6	2,3	2,6	2,5	2,8	2,3
Regne Unit	2,3	1,9	2,2	1,8	1,9	1,7	2,0
Xina	6,9	6,5	6,2	6,5	6,2	6,5	6,2
Índia	7,3	7,5	7,5	7,4	7,4	7,4	7,5
Brasil	-3,8	-3,8	0,0	-3,7	0,3	-4,3	-1,7
Rússia	-3,7	-1,8	0,8	-1,9	0,5	-1,7	0,5

Font: FMI, Comissió Europea, OCDE.

INVERSIÓ ESTRANGERA A CATALUNYA 2015

En 2015, la inversió estrangera –aquella realitzada en territori nacional per no residents– a nivell mundial es va recuperar després de la contracció soferta l'any 2014, segons dades de la UNCTAD. No obstant això, aquest organisme estima que els fluxos d'inversió estrangera es redueixin en 2016, ja que es preveuen menys fusions i adquisicions o reestructuracions corporatives, operacions que van causar bona part de l'increment de la inversió estrangera a nivell global l'any passat. Cal esmentar, que aquest tipus d'inversions no suposa un impacte productiu en les economies de destinació perquè impliquen únicament un canvi de titular dels actius. La debilitat del creixement econòmic mundial, l'increment de la volatilitat als mercats financers internacionals i els riscos geopolítics suposaran un important llast perquè la inversió aquest any pugui mantenir el ritme d'avanç de 2015.

En aquest any, l'inversió estrangera a Catalunya, segons dades del Registre de Inversions Exteriors, va augmentar un 58,8% (totalitzant 4.783 milions d'euros), una xifra molt superior a la mitjana del conjunt d'Espanya on la inversió estrangera va créixer un 11,0% (assolint els 21.724 milions d'euros), i també a la rebuda a nivell mundial que, segons estimacions de la UNCTAD, va augmentar un 36,4%.

En termes de PIB, la inversió estrangera a Catalunya va representar, en 2015, el 2,2% (1,5% en 2014), mentre que a Espanya aquesta xifra va aconseguir el 2,0% (1,9% en 2014).

INVERSIÓ ESTRANGERA SENSE ETVE						
Milers d'euros	2014	2015	Diferència	Variació	% 2014	% 2015
Comunitat de Madrid	10.215	10.093	-122	-1,2	52,2	46,5
Catalunya	3.032	4.783	1.751	57,8	15,5	22,0
País Basc	1.409	794	-615	-43,6	7,2	3,7
Andalusia	284	565	281	98,9	1,4	2,6
Regió de Múrcia	44	518	474	1.077,3	0,2	2,4
Illes Balears	269	263	-6	-2,2	1,4	1,2
C.Valenciana	823	254	-569	-69,1	4,2	1,2
Galícia	53	85	32	60,4	0,3	0,4
Illes Canàries	132	81	-51	-38,6	0,7	0,4
Aragó	112	60	-52	-46,4	0,6	0,3
Castella-La Manxa	89	53	-36	-40,4	0,5	0,2
Extremadura	250	44	-206	-82,4	1,3	0,2
Castella i Lleó	161	42	-119	-73,9	0,8	0,2
La Rioja	3	31	28	933,3	0,0	0,1
Ceuta i Melilla	4	16	12	300,0	0,0	0,1
Navarra	29	12	-17	-58,6	0,1	0,1
P. d'Astúries	487	10	-477	-97,9	2,5	0,0
Cantàbria	9	9	0	0,0	0,0	0,0
Total	19.580	21.724	2.144	10,9	100	100

Font: RIE.

La inversió estrangera a Catalunya va ser força diversificada tant per sectors de destinació com per països de procedència. Per sectors d'activitat, la inversió estrangera va ser més rellevant, en 2015, en la construcció i els serveis, amb una pèrdua de pes de la indústria, mentre que per país d'origen, destaca la inversió provinent dels Països Baixos, França, Luxemburg i Alemanya.

CATALUNYA: IED PER BRANCA D'ACTIVITAT 2015			
Milions d'euros	Valor 2015	Variació 14-15	Pes 2015
Agricultura	8	5,2	0,2
Indústria	1.286	51,4	26,9
Manufacturera	1.279	458,1	26,7
No manufacturera	6	-99,0	0,1
Construcció	697	14,7	14,6
Serveis	2.792	78,2	58,4
Comerç al major i menor...	1.121	45,6	23,4
Informació i comunicacions	161	-9,3	3,4
Activitats financeres i de segurs	782	1.182,8	16,4
Activitats immobiliàries	362	111,0	7,6
Activitats professionals, científiques i tècniques...	162	97,8	3,4
Administració pública i defensa, seguretat social...	120	128,9	2,5
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	85	66,4	1,8
Total	4.783	57,8	100

Font: CTESC.

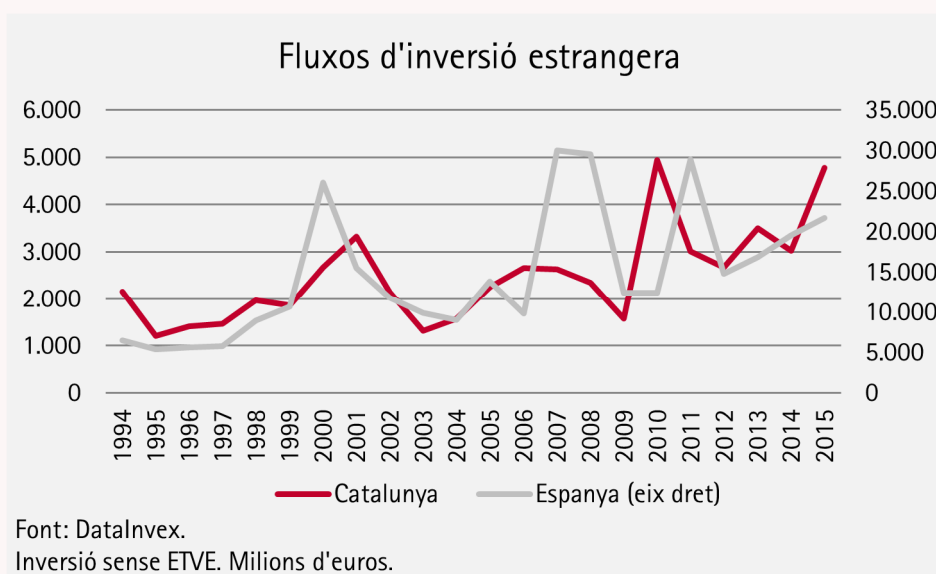
CATALUNYA: IED PER PAÏSOS D'ORIGEN 2015			
Milions d'euros	Valor 2015	Variació 14-15	Pes 2015
Països Baixos	994	840,0	20,8
França	757	-11,8	15,8
Alemanya	505	142,3	10,6
Regne Unit	274	500,0	5,7
Estats Units d'Amèrica	148	33,0	3,1
Luxemburg	675	36,0	14,1
Itàlia	20	-46,6	0,4
Suïssa	177	459,5	3,7
Portugal	3	-86,2	0,1
Mèxic	234	-57,7	4,9
Japó	34	-64,5	0,7
Bèlgica	12	-79,2	0,3
Andorra	39	3,8	0,8
Irlanda	186	1.941,7	4
Israel	14	-93,3	0,3
Suècia	7	-56,0	0
Altres	704	418,7	14,7

Font: CTESC.

Per contextualitzar les últimes xifres d'inversió disponibles, es pot considerar la seva evolució en un període de 20 anys comprès entre els anys 1995 i 2014. En mitjana, la inversió estrangera ha representat aproximadament un 1,5% del PIB català i un 16,3% del total de la inversió estrangera en territori espanyol.

A més, durant aquest període, entorn de dues terceres parts de la inversió va ser per ampliacions de capital (enfrent d'una mitjana per a Espanya de 56,2%), la qual cosa suposa un major impacte sobre la producció i l'ocupació enfront d'altres tipus de inversió com les adquisicions.

Pel que fa a la evolució d'aquesta variable, la punta del flux d'entrada d'inversió estrangera a Catalunya es va produir en 2010 amb 4.945 milions d'euros, després de tres anys consecutius de caigudes. En els anys següents a 2010 la inversió estrangera va disminuir, excepte en 2013, per augmentar fortament en 2015, fins a una magnitud molt propera al màxim d'inversió estrangera històric.

DEMANDA I ACTIVITAT

L'expansió del PIB a Espanya ha mantingut el seu ritme d'avanç en el primer trimestre de 2016, fruit de l'impuls de la demanda interna i d'una evolució favorable del sector exterior. Particularment a Catalunya, durant els primers mesos de l'any, s'ha començat a apreciar una lleugera moderació del creixement del PIB. De totes maneres, encara es manté part dels efectes positius dels factors externs que han propiciat un robust dinamisme a l'activitat econòmica domèstica, juntament amb els de caràcter intern, com l'augment de l'ocupació en línia amb l'evolució del PIB o la millorança del mercat financer. Els indicadors de curta freqüència, encara que en alguns casos denoten certa moderació, apunten a un comportament favorable de l'economia.

D'acord amb les dades de Comptabilitat Nacional, en el primer trimestre, el PIB espanyol va augmentar un 0,8% intertrimestral, igual al creixement del trimestre anterior. Respecte al mateix trimestre de 2015, el nivell d'activitat econòmica va augmentar un 3,4%.

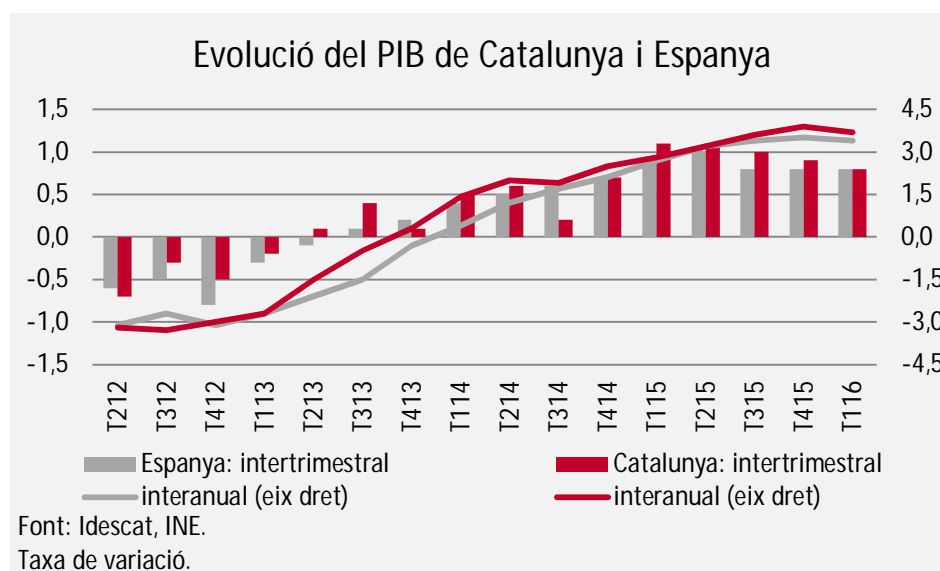
El creixement del PIB es va veure afavorit per un increment de la despesa en consum final de les llars, que va augmentar un 3,7% interanual, xifra dues desenes superior a la del trimestre anterior. Cal assenyalar, que aquest component del PIB continua exhibint increments cada vegada majors en el seu ritme d'expansió des de la seva recuperació a inicis del 2014. La formació bruta de capital fix també va continuar pujant a ritmes superiors al creixement del PIB, encara que en el primer trimestre ho va fer a una taxa de 5,2%, més d'un punt per sota de la mitjana d'increment de 2015. En particular, destaca el creixement de 9,8% de béns d'equip i actius. Les exportacions, per la seva banda, van moderar el seu ritme d'expansió en créixer un 3,7%, mentre que les importacions van pujar un 5,4%. Tal com succeís en l'últim trimestre de 2015, s'aprecia en el primer trimestre de l'any, una lleugera moderació en el creixement de tots els components de la demanda interna. Com a conseqüència, el creixement del PIB va ser el resultat d'una menor contribució de la demanda nacional i d'una aportació menys negativa de la demanda externa.

Des de l'òptica sectorial, solament els serveis van presentar un major increment respecte al trimestre previ, encara que de tan sols una desena, en línia amb el ritme de creixement del PIB. La indústria i la construcció van registrar un augment bastant més moderat que en el quart trimestre de l'any passat, en tots dos casos de 2,6%.

ESPANYA: PIB PER COMPONENTS I SECTORS					
Taxa de variació interanual.	2015				2016
	T I	T II	T III	T IV	T I
PIB	2,7	3,2	3,4	3,5	3,4
Components:					
Consum final de les llars	2,6	2,9	3,6	3,5	3,7
Consum final de les AAPP	1,5	2,5	3,0	3,7	2,6
Formació bruta de capital fix	6,1	6,3	6,7	6,4	5,2
Exportacions	5,8	6,0	4,5	5,3	3,7
Importacions	7,6	7,4	7,2	7,7	5,4
Demanda Interna*	3,1	3,4	4,1	4,1	3,8
Demanda Exterior*	-0,4	-0,2	-0,7	-0,6	-0,4
Oferta:					
Agricultura	-4,0	2,0	3,7	6,2	5,5
Indústria	3,0	3,6	3,8	3,4	2,6
Construcció	5,9	5,8	5,1	4,0	2,6
Serveis	2,7	3,0	3,3	3,4	3,5

Font: INE. *Contribució al creixement del PIB.

Per la seva banda, al maig, l'Idescat va publicar l'avanç del PIB català del primer trimestre de 2016. El creixement intertrimestral del PIB de Catalunya s'hauria moderat dues desenes en relació al trimestre anterior, amb un augment de 0,8%, que no obstant això, es troba en línia amb el creixement del PIB per al conjunt d'Espanya en el mateix període.

Respecte al primer trimestre de 2015, el PIB a Catalunya hauria crescut un 3,7%, xifra que se situa per sobre de la taxa de variació anual del PIB d'Espanya.

Cal destacar, que el sector serveis hauria continuat creixent per sobre de la mitjana del conjunt de l'economia, malgrat registrar una lleugera moderació en el primer trimestre. D'altra banda, la indústria hauria mantingut l'impuls en el ritme de creixement, ja observat a partir de la segona meitat de 2015. La construcció, hauria registrat un increment igual a l'observat en el trimestre anterior.

CATALUNYA: PIB PER SECTORS					
Taxa de variació interanual.	2015				2016
	T I	T II	T III	T IV	T I
PIB	2,8	3,2	3,6	3,9	3,7
Oferta:					
Agricultura	0,3	-0,5	-2,0	-2,4	-0,7
Indústria	2,2	2,2	3,1	3,4	3,6
Construcció	1,9	3,5	4,0	4,2	4,2
Serveis	3,1	3,5	3,8	4,0	3,8

Font: Idescat.

Certs indicadors de curta freqüència assenyalen una lleugera moderació respecte a l'últim trimestre de 2015.

D'una banda, l'índex de producció industrial –corregit d'efectes estacionals i de calendari– va augmentar un 2,8% en el mes de març a Espanya, la qual cosa implica un repunt respecte al registre del mes de febrer. En el primer trimestre, la variació de l'indicador va resultar també de 2,8% respecte a igual període de 2015. Totes les destinacions econòmiques van pujar, excepte béns de consum durador i energia, i destaca el major increment de béns d'equip. Per a Catalunya, l'índex general –corregit únicament d'efectes de calendari– va presentar un augment interanual d'1,6% al març, i de 2,3% en el primer trimestre (per al total d'Espanya la variació d'aquest indicador va ser de 3,0% i 2,6%, respectivament). En termes generals, la producció industrial va mostrar un menor dinamisme en l'inici d'aquest any que durant els últims mesos de 2015, major a Espanya que no pas a Catalunya.

D'altra banda, l'índex general de xifra de negocis de les activitats de serveis a Espanya, corregit d'efectes estacionals i de calendari, va registrar un augment de 4,2% interanual al març i de 3,9% en l'acumulat de l'any. Mentrestant, a Catalunya, la pujada de l'índex general va ser d'1,1% al març i de 2,7% en el període gener-març (per al conjunt d'Espanya l'ascens va ser de 3,4% i 3,9%, respectivament). Cal destacar, que igual que en la indústria, s'aprecia una lleugera moderació en el ritme de creixement en el primer trimestre de l'any, respecte a l'últim trimestre de 2015.

L'índex de comerç al detall (a preus constants i sense estacions de servei) va pujar un 4,7% a Espanya i un 3,6% a Catalunya, en l'acumulat fins al mes d'abril. En tots dos casos es constata una acceleració del creixement de l'indicador respecte als mesos anteriors.

Quant a l'activitat turística, la despesa turística durant els quatre primers mesos de l'any va pujar un 6,4% respecte a igual període de 2015, assolint els 17.900 milions d'euros a Espanya. Catalunya va

representar el 20,7% del total, per darrere de Canàries que va anar la destinació amb major despesa acumulada. Durant el mesos de gener a abril, la despesa a Catalunya va créixer un 2,0%. Cal assenyalar, que la despesa mitjana per turista a Catalunya va totalitzar 872 euros (989 euros per al total d'Espanya), mentre que la despesa mitjana diari va ser de 167 euros (126 euros per al total d'Espanya). D'aquestes dades es desprèn que la durada mitjana del viatge a Catalunya és inferior (5 dies) a la del conjunt d'Espanya (8 dies).

Per la seva banda, l'entrada de turistes estrangers en els quatre primers mesos de l'any va augmentar un 13,0%, aconseguint 18,1 milions de visitants en tot el territori espanyol. Durant aquest període, Catalunya va ser la segona regió amb més turistes (4,2 milions) després de Canàries. L'entrada de turistes a Catalunya va pujar un 6,2% respecte a igual període de l'any anterior.

Indicadors del sector de la construcció, com les compravendes d'habitatges de l'INE, indiquen un increment en el primer trimestre de l'any de 9,2%, amb una reducció de les transaccions d'habitatge nou (-13,0%) i un increment de la usada (16,9%). A Catalunya, les compravendes totals van créixer un 8,8% (amb una caiguda de 19,1% dels habitatges nous i un augment de 15,4% dels habitatges usats).

Finalment, l'indicador de confiança del consumidor del CIS, després d'una nova caiguda, va tornar a situar-se per sota dels 100 punts –el que indica una percepció pessimista per part dels consumidors– passant des dels 91,0 punts a l'abril fins als 90,7 punts al maig. La disminució de l'índex es va produir per una pitjor valoració de situació actual, ja que l'indicador d'expectatives va pujar. Actualment, l'indicador general es troba 16,7 punts per sota del màxim absolut assolit en el mes de desembre de 2015, únic any en què la percepció dels consumidors va ser fonamentalment optimista.

SEQÜELES DE LA CRISI PER A LA CLASSE MITJANA I L'EMPRESA MITJANA

La forta caiguda de l'activitat econòmica a Espanya i Catalunya entre els anys 2008-2013 ha quedat enrere, i el 2016 serà el tercer any consecutiu de recuperació a taxes que superen ampliament la mitjana de l'entorn europeu. No obstant això, la crisi ha deixat seqüeles en diversos àmbits com el sector bancari, les finances públiques o el sector de la construcció, per esmentar alguns exemples. La recuperació de tals seqüeles implicarà no només temps, sinó a més importants esforços.

En aquesta ocasió, farem referència les seqüeles de la crisi sobre la classe mitjana i l'empresa mitjana, dos pilars fonamentals per al desenvolupament de la producció i el sosteniment del consum en una societat avançada. En aquest sentit, cal preguntar-se quant d'aquest teixit ha estat destruït en els temps de recessió i quines perspectives per a l'actual període de recuperació poden plantejar-se en vista de tals pèrdues.

Començant per la perspectiva de la producció, les dades de demografia empresarial de Catalunya assenyalen que des del 2008 ha desaparegut un 21% de les empreses de grandària mitjana, és a dir, d'entre 50 i 249 treballadors. La dada resulta rellevant en la mesura que, malgrat l'avanç de l'economia, l'existència d'aquest tipus d'empreses és molt important per al desenvolupament de la innovació i dels processos d'internacionalització, els efectes favorables de la qual sobre la productivitat i la competitivitat de l'economia en general estan més que demostrats.

CATALUNYA: DISTRIBUCIÓ DEL TEIXIT EMPRESARIAL PER GRANDÀRIA DE EMPRESA									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	14-08
Nombre de empreses:									
0	330.916	339.942	342.967	346.093	339.345	322.783	322.762	333.443	-
1-9	260.999	248.727	240.429	230.541	229.583	236.266	233.319	230.236	-
10-49	34.835	32.351	28.498	27.417	25.702	24.295	23.329	23.603	-
50-249	6.720	6.478	6.027	5.954	5.799	5.564	5.294	5.439	-
≥ 250	1.975	1.864	1.757	1.746	1.732	1.721	1.739	1.777	-
Variació:									
0	-	2,7	0,9	0,9	-1,9	-4,9	0,0	3,3	-2,5
1-9	-	-4,7	-3,3	-4,1	-0,4	2,9	-1,2	-1,3	-10,6
10-49	-	-7,1	-11,9	-3,8	-6,3	-5,5	-4,0	1,2	-33,0
50-249	-	-3,6	-7,0	-1,2	-2,6	-4,1	-4,9	2,7	-21,2
≥ 250	-	-5,6	-5,7	-0,6	-0,8	-0,6	1,0	2,2	-11,9

Font: Gencat.

D'altra banda, les estadístiques de població ens indiquen la forta deterioració soferta per la classe mitjana com a conseqüència de la crisi econòmica. En un estudi sobre la distribució de la renda de la Fundació BBVA i l'IVIE s'assenyala que, a Espanya, un 75% de la renda disponible de les llars prové del treball, per la qual cosa "bona part de les diferències d'ingressos té el seu origen en les diferents oportunitats laborals, especialment l'atur i les diferències salarials".

ESPANYA: DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGONS INGRESSOS			
Percentatge	Renda baixa	Renda mitjana	Renda alta
2004	31,2	58,9	9,9
2013	38,5	52,3	9,2

Font: BBVA; IVIE.

Així, de l'Enquesta de Condicions de Vida de l'INE (2015) resulta que els sectors de la població més pobres –primer i segon quintil– estan majoritàriament conformats per persones que es troben en atur o que estan jubilades. Com a contrapartida, els quintils més rics es componen principalment per persones amb ocupació. Altres característiques que comparteixen els quintils més baixos és la major proporció de població estrangera, fonamentalment extracomunitaris, o que forma part de llars monoparentals o amb perceptor únic, o aquells on el nucli familiar és més ampli. Cal destacar també, que es constata una elevada correlació positiva entre el nivell d'estudis aconseguit i el nivell d'ingressos percebuts.

DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ SEGÚ NIVELL D'INGRESSOS					
	1º quintil	2º quintil	3º quintil	4º quintil	5º quintil
Relació amb l'activitat:					
Ocupats	13,2	15,5	19,5	24,3	27,4
Aturats	41,5	23,7	17,0	10,8	7,0
Jubilats	8,2	21,8	24,1	22,2	23,7
Altres inactius	22,2	25,8	21,2	17,7	13,1
Nacionalitat:					
Espanyola	16,7	19,8	20,6	21,3	21,6
Estrangera (UE)	30,0	24,0	21,3	12,3	12,4
Estrangera (resta del món)	51,7	23,3	13,6	8,3	3,2
Tipus de llar:					
llars d'una persona	19,5	25,0	18,8	17,9	18,8
2 adults sense nens dependents	13,0	18,9	20,9	23,6	23,6
altres llars sense nens dep.	14,6	17,4	21,2	25,4	21,4
1 adult amb 1 o més nens dep.	36,2	25,3	13,2	16,7	8,6
2 adults amb 1 o més nens dep.	22,8	19,2	19,2	18,1	20,7
altres llars amb nens dep.	29,2	22,8	21,7	13,7	12,6
Grandària de la llar:					
1 membre	19,5	25,0	18,8	17,9	18,8
2 membres	14,2	19,4	20,5	23,2	22,7
3 membres	15,6	18,6	21,1	22,6	22,1
4 membres	21,7	21,2	20,3	18,0	18,8
5 membres o més	36,8	17,2	17,1	14,8	14,1
Nombre de perceptors:					
1 perceptor	31,5	25,8	17,5	14,7	10,5
2 perceptors	13,7	17,9	20,4	22,5	25,4
3 perceptors o més	10,1	17,0	25,2	24,2	23,4
Nivell de formació aconseguit:					
educació primària o inferior	22,3	29,6	23,3	17,4	7,5
educació secundària primera etapa	26,6	23,2	22,0	17,9	10,3
educació secundària segona etapa	18,4	17,9	21,3	22,8	19,7
educació superior	8,9	10,4	15,2	23,6	41,8

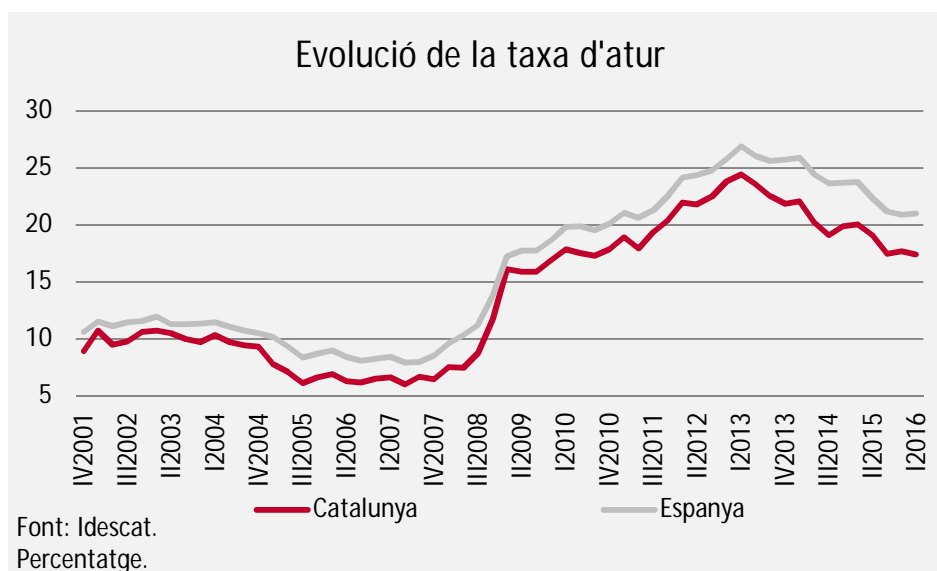
Font: INE.

En definitiva, la reconstrucció del teixit empresarial i social perdut durant la crisi, que és tan significatiu en termes econòmics, no es corregirà en el curt termini. Apostar per la seva recuperació amb mesures de suport eficients es torna imprescindible en aquests anys de creixement si es vol impulsar una economia més productiva i amb major qualitat de vida per als seus habitants.

MERCAT DE TREBALL

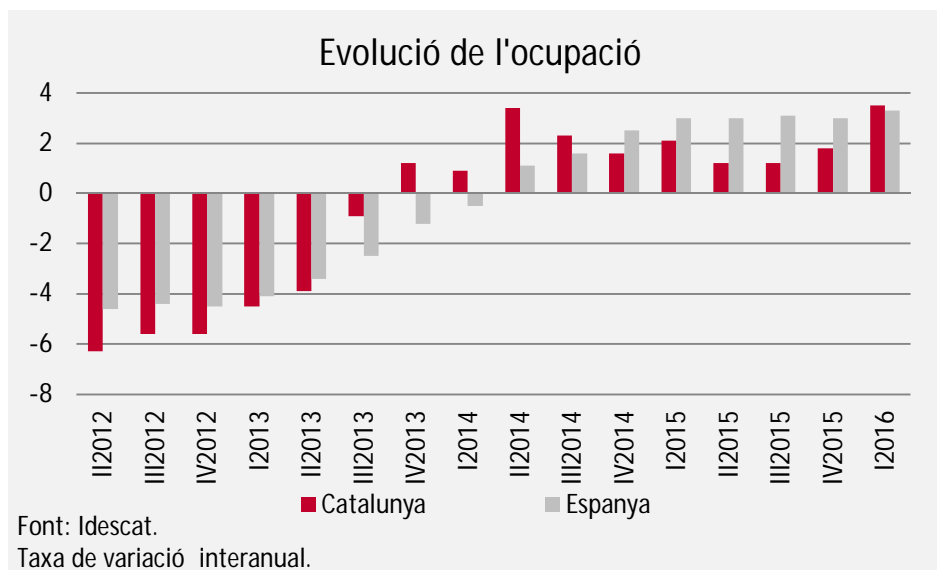
Les dades sobre l'evolució del mercat de treball en els primers mesos han resultat molt positius – d'acord amb l'evolució del PIB– indicant un ritme de creació d'ocupació que no només no s'ha moderat sinó que ha estat superior al registrat en l'últim trimestre de l'any passat.

Si bé en el primer trimestre de 2016 el nombre d'aturats a Espanya, segons l'EPA, va augmentar respecte al quart trimestre de 2015, en termes interanuals la desocupació va descendir en 653.200 persones, la qual cosa implica una reducció de 12,0%. La caiguda de l'atur a Catalunya, es va produir tant en termes inter trimestrals com també en els últims 12 mesos, i en aquest cas la xifra es va reduir en 98.100 persones, és a dir un 12,9% menys respecte a igual període de l'any anterior. D'aquesta forma, el total d'aturats ascendeix a 4.791.400 i a 660.000 a Espanya i Catalunya, respectivament. La taxa d'atur, en conseqüència, ha augmentat lleugerament a Espanya (21,0%) i s'ha reduït tres desenes a Catalunya (17,4%).

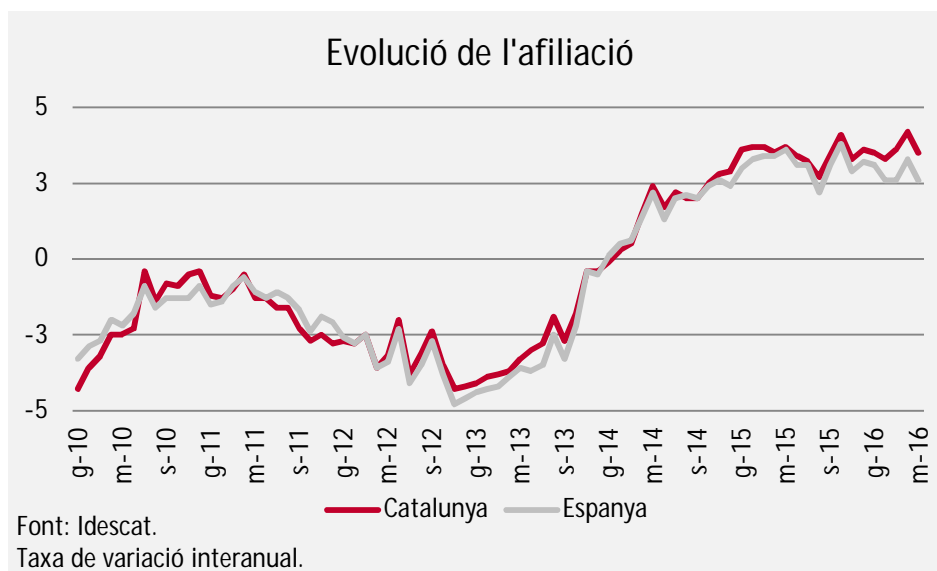
Pel que fa a l'ocupació, el nombre d'ocupats va aconseguir 18.029.600 a Espanya i 3.127.600 a Catalunya (17,3% del total), la qual cosa implica 574.800 i de 104.400 ocupacions noves netes en els últims 12 mesos, respectivament. Tots els sectors d'activitat van presentar un saldo positiu respecte a la quantitat d'ocupats en el primer trimestre de 2015, excepte el sector de la construcció.

Cal destacar, que en els primers tres mesos d'aquest any el ritme de creixement de l'ocupació va ser lleugerament superior a Catalunya que en el conjunt d'Espanya. Així, la taxa de variació interanual de l'ocupació en termes d'EPA va ser de 3,5% a Catalunya, mentre que a Espanya el ritme d'avanç va ser de 3,3%. És important ressaltar, que en tots dos casos, però particularment a Catalunya, es tracta d'una acceleració en el ritme de creació d'ocupació, respecte a la pauta de creixement de l'ocupació en 2015.

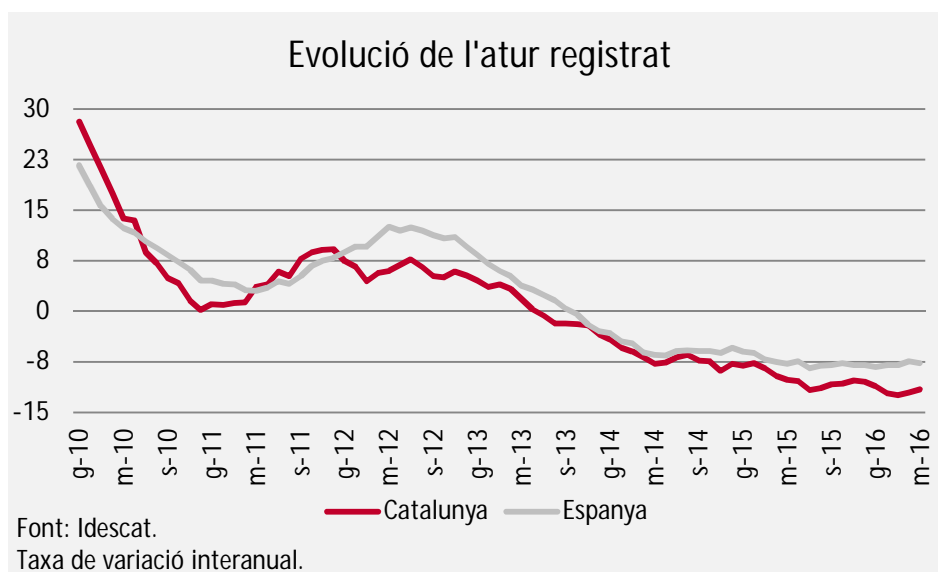

Quant als assalariats, el nombre a Espanya es va incrementar en 541.300 en els últims 12 mesos, dels quals el 36,5% va ser de caràcter indefinit. A Catalunya, per la seva banda, el nombre d'assalariats va créixer en 117.100 persones, sent el 50,4% indefinit.

D'altra banda, al maig, l'afiliació total va continuar creixent a Catalunya a bon ritme, un 3,5% interanual (107.833 afiliats més). A Espanya, l'avanç va ser més moderat en créixer l'afiliació un 2,6% (440.529 afiliats més). Per sectors d'activitat, destaca l'augment de l'afiliació en hostaleria (7,1%) i en activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment (6,4%).

L'atur registrat va descendir un 11,6% a Catalunya, alhora que a Espanya la disminució va ser de 7,7%. El total d'aturats registrats a Catalunya al mes de maig va ascendir a 470.205 persones i a Espanya a 3.891.403.

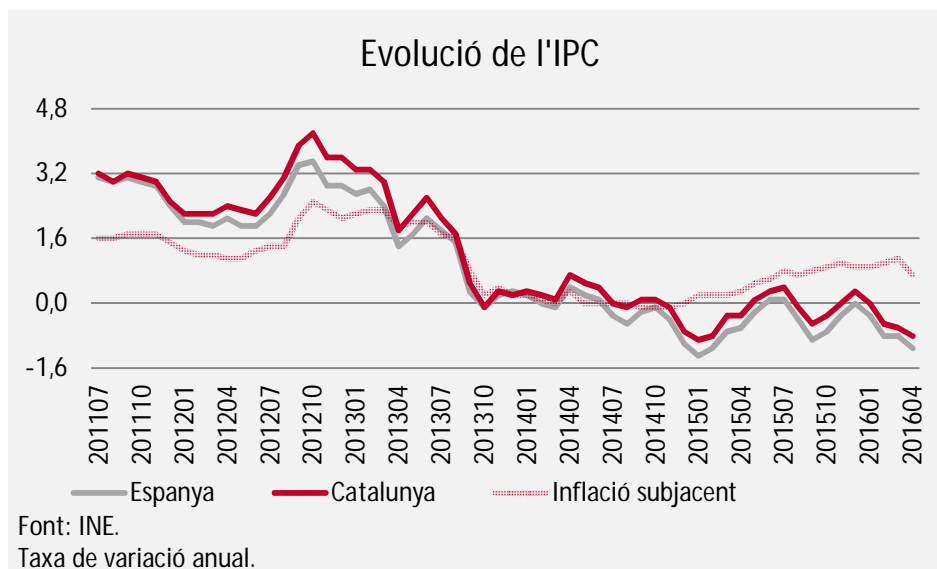

PREUS I FINANÇAMENT

Malgrat la recuperació del preu del cru en els primers mesos de 2016, l'IPC general s'ha mantingut en terreny negatiu en el que va d'any, atès que el preu d'aquesta matèria primera –tan rellevant en la cistella de compra bàsica– encara es manté per sota dels nivells d'igual període de 2015. Així, el preu del petroli Brent a l'abril de l'any passat se situava entorn dels 59 dòlars, mentre que actualment el seu preu és de 41 dòlars.

D'altra banda, per qüestions de calendari en què la Setmana Santa aquest any va caure íntegrament en el mes de març, l'IPC subjacent també va presentar una evolució a la baixa a causa del preu dels béns i serveis que més afectats es veuen pels cicles de l'activitat turística.

A l'abril, l'IPC va registrar novament una variació negativa, que a Espanya va ser d'1,1% i a Catalunya de 0,8%. La dada d'avanç per al mes de maig, disponible únicament per a Espanya, va anar d'una reducció d'1,0% en l'IPC en termes interanuals.

Els grups que han tingut una major influència negativa en la taxa anual (en l'índex per a Espanya) han estat: oci i cultura, a causa d'una reducció dels preus del viatge organitzat en comparació de la pujada d'abril de l'any passat; habitatge, per la disminució dels preus de l'electricitat que van pujar en igual període de l'any anterior; i hotels, cafès i restaurants els preus dels quals es van mantenir estables aquest any enfront de la pujada d'abril de 2015.

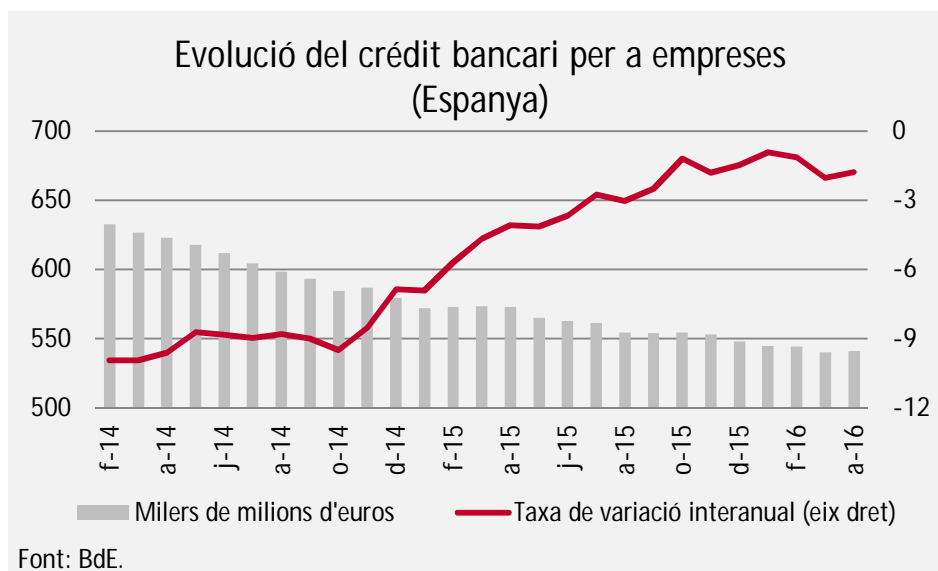
Cal destacar, que la inflació subjacent –índex general sense aliments no elaborats ni productes energètics– ha disminuït quatre desenes fins al 0,7% en termes anuals, encara que el diferencial entre la inflació general i la subjacent es va mantenir entorn dels 1,8 punts.

Finalment, en considerar l'indicador d'inflació harmonitzat (IPCA) –que permet realitzar una comparació amb l'evolució dels preus en l'Eurozona– s'aprecia que el diferencial d'inflació amb la

Unió Monetària continua sent favorable a Espanya (1,0 p.p.) ja que l'IPCA a Europa ha baixat un 0,2%, mentre que a Espanya el descens va ser d'1,2%, en termes anuals.

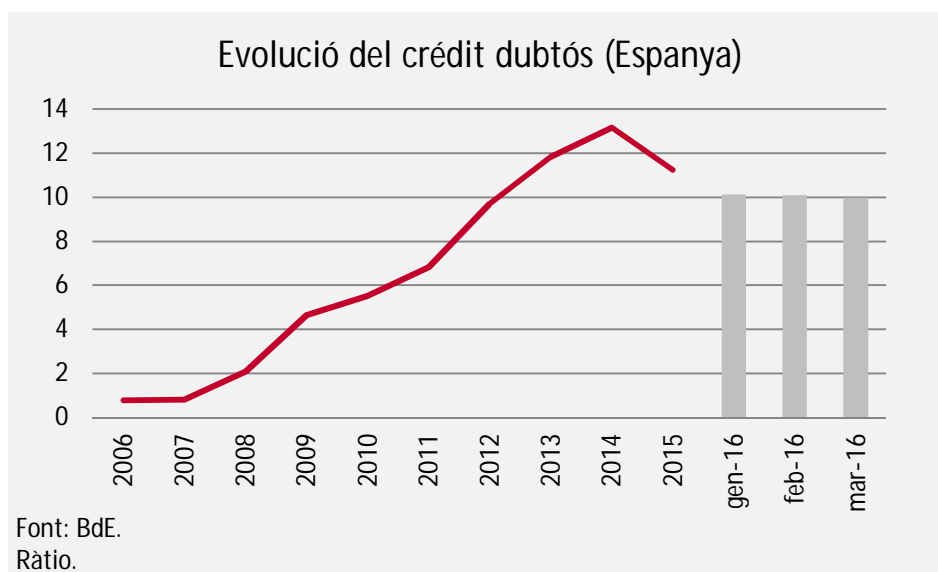
Pel que fa al finançament del sector privat de l'economia espanyola, és important assenyalar, en un primer lloc, que durant els primers mesos de 2016 va continuar el procés de despallanquejament tant d'empreses i de famílies, alhora que el crèdit nou a pimes ha mantingut el seu creixement. La bona marxa de l'economia en general, i del mercat de treball en particular, sumat a l'escenari de baixos preus i tipus d'interès, han estat elements que han contribuït positivament a l'evolució del sector financer espanyol.

D'aquesta forma, el finançament de les llars i les ISFLSL va continuar decreixent però a un ritme més suavitzat amb una caiguda de 2,4% fins al mes d'abril. En el cas de les societats no financeres el crèdit es va reduir un 1,8%. Quant al cost del crèdit, el tipus d'interès aplicat a empreses per a operacions noves menors a 1 milió d'euros va ser de 3,35%. Per a les operacions superiors a aquest import el tipus va ser d'1,94%. Per a les llars, els tipus d'interès dels préstecs van ser del 2,34% per a l'adquisició d'habitatge i del 6,05% per al consum.

D'altra banda, segons les últimes dades publicades pel Banc d'Espanya, en el mes de març el percentatge de crèdits dubtosos es va col·locar lleugerament per sota del 10%, amb un volum de 129.222 milions d'euros. Cal recordar, que aquesta proporció va aconseguir el seu màxim al desembre de 2013 (13,6%) i en 2015 la ràtio de crèdits morosos va ser d'11,3% en mitjana.

Així mateix les noves operacions de crèdit per a les societats no financeres de menor grandària (aproximat a través dels crèdits de menys de 250.000 euros) van pujar un 14,0% en termes interanuals en el mes d'abril. Per a les empreses grans (aproximat a través dels crèdits de més d'1 milió d'euros) es va observar una reducció de 40,8%.

SECTOR PÚBLIC

L'any 2015 va ser un any en el qual la contenció del dèficit públic es va mantenir, encara que el ritme de reducció de la diferència entre ingressos i despeses públiques va ser menys intens, per la qual cosa no es va complir amb l'objectiu d'estabilitat marcat per la Comissió Europea de -4,2% del PIB (en 2014 dèficit efectiu també va resultar superior). De totes maneres, és necessari destacar la important caiguda del dèficit públic al llarg dels últims anys, amb la posada en marxa del PEC. Cal recordar, que en 2012 el dèficit aconseguia el 10,4% del PIB d'Espanya.

Les previsions de cara als propers exercicis apunten al fet que aquesta reducció del dèficit continuarà, i que s'aconseguirà en objectiu del PAC (dèficit públic menor al 3%), donada la bona marxa de l'economia (més ocupació i major consum i inversió) i un context financer favorable (tipus d'interès baixos). Amb uns nivells de deute públic que a març d'aquest any ascendeixen a 1.095.000 milions d'euros (lleugerament superior al 100% del PIB), fitar el dèficit públic es torna un objectiu prioritari per no deteriorar el procés de recuperació de l'economia.

A finals del mes de març es va donar a conèixer la informació sobre l'execució pressupostària de les Administracions Públiques per 2015. L'any passat, el dèficit de les Administracions Públiques va ser de 5,0% del PIB, per sota del dèficit registrat en 2014 de 5,9%. Cal assenyalar, que certes partides de caràcter extraordinari van afectar el muntant de la despesa total, com la imputació per 2015 d'algunes inversions d'anys anteriors (per exemple per a Catalunya i Zaragoza per 2.033 milions d'euros), despesa sanitària associat a l'hepatitis C o devolució als funcionaris de part de la paga extra de 2012 (en total la despesa relacionada a aquestes partides summa 5.057 milions d'euros).

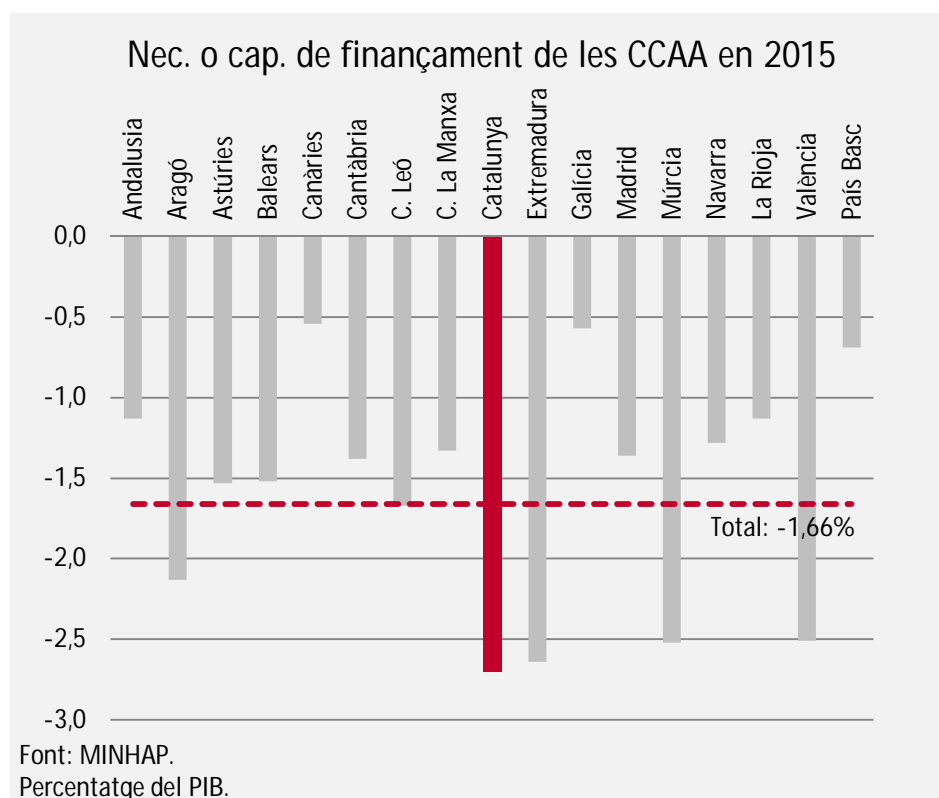
26

Per nivell d'administració, el descens del dèficit es deu a un menor saldo negatiu de l'Administració Central i de les Comunitats Autònomes, ja que el dèficit dels Fons de la Seguretat Social es va incrementar i el superàvit de les Corporacions Locals es va reduir.

Pel costat dels ingressos, destaca l'augment dels ingressos impositius, tant dels directes com dels indirectes, així com de les cotitzacions socials. Per la seva banda, la despesa també va pujar, encara que en menor mesura, fonamentalment per l'increment de la despesa en consum final i la formació bruta de capital fix.

NECESSITAT DE FINANÇAMENT			
% del PIB.	2013	2014	2015
Administració Central	-4,77	-3,67	-2,76
Comunitats Autònomes	-1,57	-1,75	-1,66
Corporacions Locals	0,55	0,57	0,44
Seguretat Social	-1,12	-1,04	-1,26
Total:	-6,91	-5,89	-5,16

Font: MHAP.

A la data, es disposa de dades sobre el dèficit conjunt de l'Administració Central, les Administració Regional i els Fons de la Seguretat Social del primer trimestre. El conjunt de les AAPP va registrar una necessitat de finançament acumulat de 8.918 milions d'euros, la qual cosa representa un 0,80% del PIB, i implica un percentatge similar al de l'any 2015 quan el dèficit assolí un 0,81% del PIB en igual període.

El saldo consolidat ha estat resultat d'una reducció del dèficit de l'Administració Central i de l'Administració Regional, però al seu torn, d'una major caiguda del superàvit dels Fons de la Seguretat Social. Per la via dels ingressos i recursos, cal destacar, la menor despesa en interessos, subvencions i transferències entre AAPP, i la reducció dels impostos com a conseqüència de la disminució dels impostos corrents sobre la renda, el patrimoni, etc. Aquests van assolir els 14.716 milions, dels quals, els ingressos de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques van ser 9.827 milions, xifra inferior en un 8,6% a la del primer quadrimestre de 2015 a causa de l'impacte de la reforma de l'impost en matèria de retencions del treball i del capital; i els ingressos de l'impost de societats van passar de 8.603 milions en 2015 a 4.244 milions en el primer quadrimestre de 2016.

En aquest sentit, cal destacar, que Catalunya, en els primers tres mesos de l'any, va presentar una necessitat de finançament equivalent al 0,13% del PIB (281 milions d'euros), gairebé dues desenes inferior al registre d'igual període de l'any anterior, xifra que, d'altra banda, és igual al dèficit del conjunt de les CCAA. La reducció a més de la meitat de la necessitat de finançament a Catalunya obeeix a un increment dels recursos i una lleugera caiguda de la despesa.

Quant a les operacions de l'Estat, al mes d'abril, es constata un dèficit de 13.981 milions d'euros, equivalent a l'1,25% del PIB, un 15,7% superior al d'igual període de 2015. Aquest increment es deu al fet que els recursos van caure més que les ocupacions.

PROGRAMA D'ESTABILITAT 2016-2019 I RECOMANACIONS DE LA COMISSIÓ EUROPEA

D'acord amb el Programa d'Estabilitat 2016-2019, la senda d'ajust pressupostari per als propers tres anys es relaxaria. Actualment, el Govern preveu una senda de correcció del dèficit públic tal que l'objectiu d'estabilitat establert per la Comissió Europea sigui assolit en 2017 i no aquest any.

Així, s'espera un dèficit de 3,6% per 2016 –vuit desenes superior a l'objectiu inicialment fixat– i de 2,9% per 2017. La correcció del dèficit continuaria fins a aconseguir l'1,6% en 2019.

OBJECTIUS D'ESTABILITAT				
% del PIB.	2013	2014	2015	2016
Administració Central	-4,77	-3,67	-2,76	-2,20
Comunitats Autònomes	-1,57	-1,75	-1,66	-0,30
Corporacions Locals	0,55	0,57	0,44	0,00
Seguretat Social	-1,12	-1,04	-1,26	-0,30
Total:	-6,91	-5,89	-5,16	-2,80

Font: MHAP.

Segons el Programa d'Estabilitat, s'espera un increment dels impostos aquest any de 3,5%, la qual cosa suposaria una moderació respecte a 2015 quan van pujar un 5,2%, a més d'un major augment de les cotitzacions socials: de 3,0% en 2016 enfront de l'1,7% de 2015.

La Comissió, per la seva banda, en les seves recomanacions remeses al Consell de la Unió Europea, espera que es produeixi una millora en el balanç estructural de 0,25 % del PIB en 2016 i de 0,5 % en 2017 per situar, d'aquesta forma, el dèficit en el 3,7% aquest any i en el 2,5 % l'any que ve.

Segons el document, la Comissió considera que l'escenari macroeconòmic manejat al Programa de l'Estabilitat 2016-2019 és plausible dins d'un horitzó de dos anys, però optimista en el més llarg termini. Perquè Espanya compleixi amb el PAC, serà necessària l'aplicació de mesures addicionals en 2016 i 2017.

Entre els trets negatius estructurals de l'economia espanyola, la Comissió fa èmfasi en l'alta temporalitat dels nous contractes laborals que va en detriment de l'increment de la productivitat a causa que limita els incentius a invertir en capital humà. A més, ressalta que la grandària mitjana de les empreses resulta molt reduït en termes relatius i això també explica els baixos nivells de productivitat de l'economia espanyola. La Comissió assenyala, al seu torn, que Espanya ha d'afrontar importants reptes en matèria de polítiques de recerca i innovació, així com avançar en la llei d'unitat de mercat de béns i serveis. Per tant, a més d'utilitzar tots els guanys no previstes per reduir el dèficit, Espanya haurà d'implementar mesures estructurals per millorar la integració al mercat laboral, incentivar la cooperació entre universitats, empreses i centres de recerca, i implementar la llei d'unitat de mercat a nivell regional.

SECTOR EXTERIOR

El baix preu del petroli continua afavorint el saldo comercial amb l'exterior en reduir sensiblement la factura energètica i en conseqüència les importacions totals. El sector turístic manté el seu bon to, la qual cosa també ha contribuït positivament a la millora del saldo corrent amb l'exterior. No obstant això, la pèrdua de dinamisme de diverses economies a nivell mundial ha repercutit en el ritme d'expansió de la venda de mercaderies a l'exterior, tot i que el valor de les mateixes continua en nivells rècord.

En el primer trimestre, la balança per compte corrent de l'economia espanyola va registrar un saldo negatiu d'1.300 milions d'euros, la qual cosa implica una millora enfront del dèficit d'1.600 milions d'euros d'igual període de 2015.

La lleu millorança del compte corrent, es deu al fet que el saldo de la balança de rendes va presentar un dèficit acumulat menor al registrat l'any anterior. Per la seva banda, el superàvit de la balança de turisme i viatges es va mantenir estable, mentre que el de béns i serveis es va reduir.

Des del punt de vista del compte financer, es va produir una entrada neta de capitals, per la qual cosa l'economia espanyola va registrar una necessitat de finançament de 15.300 milions d'euros. Cal esmentar, que es va observar una sortida neta dels fluxos d'inversió directa equivalent a 5.600 milions d'euros.

BALANÇA DE PAGAMENTS						
Milers de milions d'euros	Primer trimestre 2015			Primer trimestre 2016		
	Ingressos	Pagaments	SalDOS	Ingressos	Pagaments	SalDOS
Compte Corrent:	96,9	98,5	-1,6	99,4	100,7	-1,3
Balança Comercial i Serveis	82,7	78,6	4,1	84,2	80,8	3,4
Serveis	8,7	2,9	5,8	9,2	3,5	5,8
Rendes	14,2	19,9	-5,7	15,2	19,9	-4,7
Compte de Capital:	0,9	0,1	0,8	1,4	0,9	0,5
Comptes Corrent i Capital:	97,8	98,6	14,7	100,8	101,6	-0,8
Compte Financer:	-	-	-0,6	-	-	-15,3
Exclòs Banc d'Espanya	-	-	14,2	-	-	-7,9
Inversions Directes	8,0	6,3	1,7	9,9	4,4	5,6
Errors i Omissions:	-	-	0,2	-	-	-14,5

Font: Banc d'Espanya.

Pel que fa al comerç exterior de mercaderies, en el primer trimestre de l'any, les exportacions espanyoles van aconseguir la xifra de 61.101,1 milions d'euros, la qual cosa representa un lleuger increment de 0,2% interanual. Així mateix es va produir un augment de les importacions, que van pujar un 0,7%, i van totalitzar 66.044,5 milions d'euros.

Per tant, el saldo comercial deficitari (-4.943,5 milions d'euros) es va reduir un 10,5% en relació al primer trimestre de 2015 i la taxa de cobertura va pujar fins al 92,5%. El dèficit energètic es va reduir un 42,5%, és a dir, que la factura energètica es va reduir en gairebé 3.000 milions d'euros. Cal

assenyalar, que el saldo no energètic va passar a ser deficitari, amb un balanç negatiu de 987,4 milions d'euros.

Per la seva banda, els preus de les exportacions van descendir (-2,2%), igual que els preus de les importacions (-5,0%), per la qual cosa ambdues variables van créixer en termes reals, un 2,5% i un 4,6%, respectivament.

Si es relativitza la dada del primer trimestre, tenint en compte l'evolució de les exportacions de les principals economies mundials, s'observa que excepte Alemanya, totes van experimentar una reculada en les vendes a la resta del món.

EXPORTACIONS: COMPARATIVA INTERNACIONAL		
Taxa de variació interanual	Març 2016	Gener-març 2016
Cataluña	-3,6	-0,7
Espanya	-3,3	0,2
Alemanya	-0,5	0,7
França	-1,9	-1,1
Itàlia	-1,1	-0,4
Zona euro	-2,3	-0,5
Regne Unit	-12,3	-4,5
UE-28	-3,7	-0,9
EUA	-6,2	-7,0
China	11,2	-9,7
Japó	-6,8	-7,9

Font: MEC.

Per la seva banda, les vendes a l'exterior catalanes es van reduir un 0,7%, per un valor de 15.542,3 milions d'euros (25,4% del total), mentre que les importacions van pujar un 2,5%, assolint 18.941,1 milions d'euros (28,7% del total). Com a conseqüència, la balança comercial va registrar un dèficit de 3.398,7 milions d'euros, un 20,5% més que el registrat en el primer trimestre de 2015, i la taxa de cobertura es va baixar al 82,1%.

Segons la destinació, la qual cosa explica el menor dinamisme de les exportacions catalanes enfront de les espanyoles, va ser la marcada desacceleració de les vendes a Europa, fonamentalment a Alemanya i Itàlia, així com la caiguda de les vendes al Regne Unit. L'única excepció van ser les exportacions a França des de Catalunya, que van créixer en el primer trimestre, quan l'any passat van registrar una variació negativa. Fora de la regió, es va registrar una reducció de les exportacions a Amèrica Llatina, encara que més intensa per al conjunt d'Espanya. Cal assenyalar, la important caiguda de les exportacions a Brasil. Per la seva banda, les exportacions a Àsia també es van contreure, però en el cas de Catalunya, les vendes a la Xina van descendir mentre que per al total d'Espanya van augmentar.

Per sector, el millor acompliment de les exportacions totals per al conjunt d'Espanya va ser causa d'una menor desacceleració del sector d'alimentació, begudes i tabac respecte a Catalunya, i del fet

que les vendes a l'exterior del sector automòbil espanyol van créixer, mentre que a Catalunya es van reduir. En tots dos casos van caure les exportacions de matèries primeres i semimanufactures no químiques. Cal destacar, que les vendes de béns d'equip a Catalunya van augmentar, però van baixar lleugerament per al total d'Espanya.

EXPORTACIONS PER DESTINACIÓ				
Primer trimestre 2016	Espanya		Catalunya	
	% Total	Variació anual (%)	% Total	Variació anual (%)
Europa	73,3	3,8	74,3	0,8
Unió Europea	67,7	3,9	67,1	0,7
Zona Euro	52,6	3,0	54,7	2,2
França	15,7	-1,4	16,8	8,0
Alemanya	11,8	4,8	12,3	0,4
Itàlia	7,8	4,2	9,0	1,1
Resto UE	15,1	7,4	12,4	-5,3
Regne Unit	8,1	11,8	6,2	-12,5
Resto Europa	5,6	2,5	7,1	2,2
Amèrica del Nord	4,8	-1,9	3,7	4,4
EUA	4,2	-0,4	3,3	3,9
Amèrica Llatina	5,1	-13,2	5,9	-6,4
Brasil	0,8	-27,3	0,8	-24,2
Àsia	9,2	-3,7	9,4	-8,7
Japó	0,9	-12,1	1,2	-18,9
Xina	1,8	8,6	1,8	-12,2
Orient Mitjà	3,4	2,3	3,3	2,7
Àfrica	6,1	-4,7	5,7	-3,4
Marroc	2,6	15,7	2,0	9,7
Oceania	0,6	-47,5	0,6	31,1
Total	100,0	0,2	100,0	-0,7

Font: MEC.

EXPORTACIONS PER SECTOR				
Primer trimestre 2016	Espanya		Catalunya	
	% Total	Variació anual (%)	% Total	Variació anual (%)
Alimentació, begudes i tabac	17,2	3,8	13,1	2,1
Productes energètics	4,1	-2,0	2,3	-27,6
Matèries primeres	2,1	-9,9	1,4	-23,3
Semimanufactures no químiques	10,0	-6,5	6,9	-4,6
Productes químics	14,6	2,1	27,1	3,4
Béns d'equipament	19,8	-0,9	18,6	10,7
Automòbil	18,6	7,9	16,1	-8,3
Béns de consum durador	1,7	9,1	1,5	5,8
Manufactures de consum	10,3	5,7	12,5	-3,4
Altres mercaderies	1,6	-49,2	0,6	-28,8
Total	100,0	0,2	100,0	-0,7

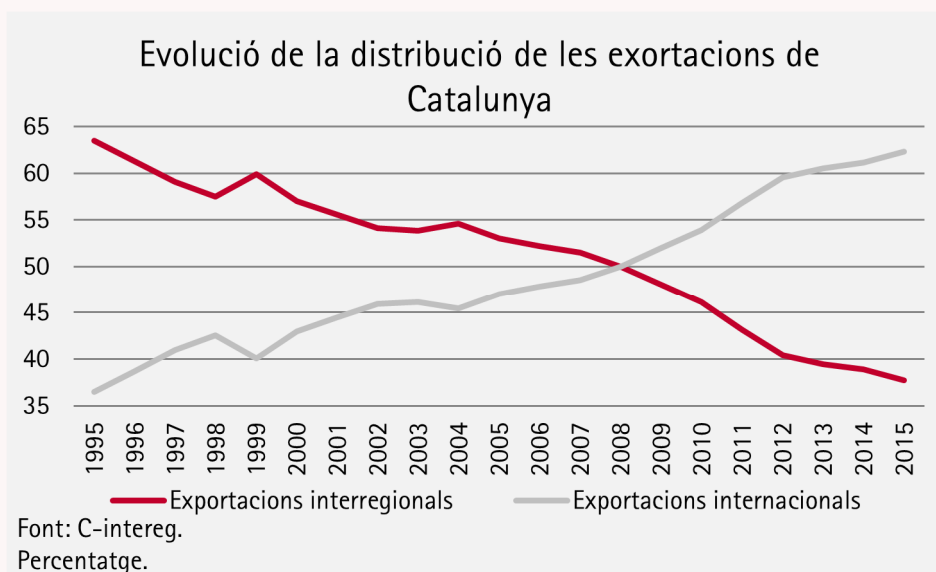
Font: MEC.

COMERÇ INTERREGIONAL DE CATALUNYA

El comerç interregional fa referència a les relacions comercials entre les diferents CCAA. Així, el saldo comercial d'una regió determinada pot descompondre's en el seu balanç amb la resta d'Espanya i el seu balanç amb l'estranger.

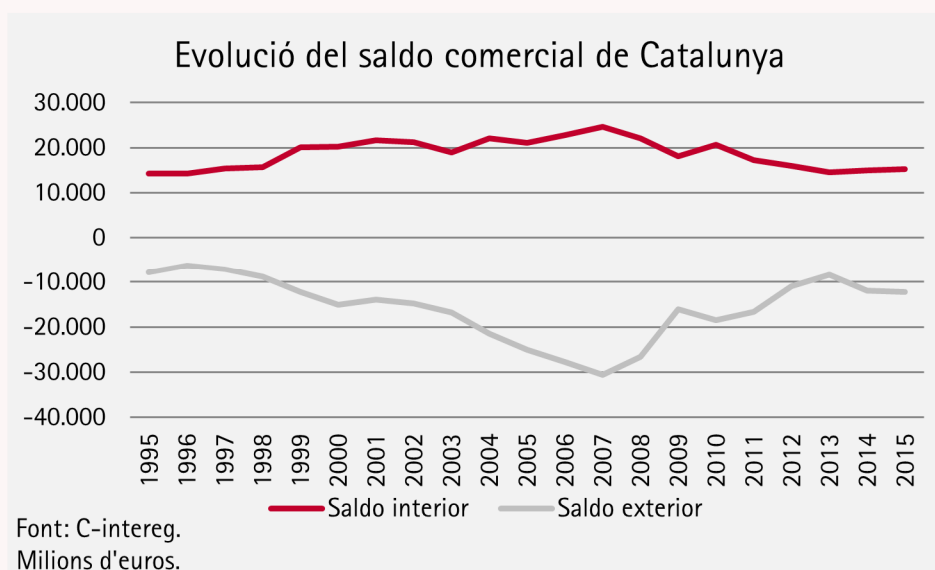
Per al cas de Catalunya, segons dades de C-interreg per al comerç de béns i considerant el període entre 1995 i 2015, el percentatge de vendes a la resta d'Espanya des de Catalunya ha anat perdent pes en detriment de les vendes a l'estranger al llarg de les dues últimes dècades.

D'aquesta forma, mentre que en 1995 les vendes a la resta d'Espanya representaven un 63,5%, enfront del 36,5% del pes de les vendes a l'estranger, actualment les vendes a la resta de països fora d'Espanya assoleixen el 62,3%. És a dir, que s'han revertit les proporcions, sent el 2008 l'any d'inflexió, a partir del qual el comerç fora d'Espanya té més pes que l'interregional per a Catalunya. Des de llavors aquesta tendència no ha fet més que amplificar-se.

Cal assenyalar, a més, que les vendes de béns provinents de Catalunya van representar, en 2015, el 19,2% del total del comerç interregional a Espanya, superant el pes d'altres CCAA, com Andalusia (13,5%) o Madrid (5,6%).

És important destacar que el saldo interior de béns de Catalunya (vendes menys importacions a la resta d'Espanya) ha estat sempre superavitari, encara que actualment el balanç positiu és un 62% del màxim assolit en 2007. Per la seva banda, el saldo exterior, va registrar una forta deterioració fins a 2007, i des del 2008 la tendència ha estat a la recuperació, però sense assolir un balanç positiu.

Finalment destacar, que en els dos últims anys es va produir un significatiu increment de la demanda interna en el conjunt d'Espanya després de sis anys de contraccions. Tot i així, en aquest context, les vendes interregionals de Catalunya es van reduir o van créixer moderadament, mentre que les vendes internacionals van créixer a bon ritme, al punt que en 2015 el total d'exportacions internacionals va aconseguir la xifra rècord de 63.839 milions d'euros. Aquesta tendència s'aprecia també en el conjunt d'Espanya –encara que de forma menys intensa– a causa del procés d'internacionalització de l'economia en general.

ESPANYA: DISTRIBUCIÓ ESPACIAL DEL COMERÇ DE BÉNS				
	Comunitat	Exporta a Espanya	Exporta al mon	Producció efectiva
Mitjana 1995-2001	107.651	168.629	98.374	374.654
% del total	28,7	45,0	26,3	100
Mitjana 2010-2013	125.922	209.135	214.969	550.027
% del total	22,9	38,0	39,1	100
2015	128.944	200.981	248.596	578.520
% del total	22,3	34,7	43,0	100

Font: C-interreg.

